

Complexnummer: 523101

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Heuf

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

523102, 523103

Woonplaats

Buren

Gemeente

Buren

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Tielseweg 1, 4116 EB te Buren

Complexomschrijving

Inleiding

Het BOERDERIJ-COMPLEX 'DE HEUF' bestaat uit twee onderdelen:

1.\tDe T-BOERDERIJ met TUINHEK, behorend tot de hallenhuisgroep van het middenlangstype met een Betuwse hooistek en een bijschuur.

2.\tDe SCHUUR.

Omschrijving

De boerderij is, volgens de sluitsteen boven de deeldeur, gebouwd in 1857. De sluitsteen kan echter ook enkel verwijzen naar het bouwjaar van de achtergevel of afkomstig zijn van een voorganger van de huidige boerderij. De boerderij sluit echter in stilistisch oogpunt aan bij de Betuwse boerderij-architectuur uit de tweede helft van de 19de eeuw. De ingangspartij is vermoedelijk rond 1900 gemoderniseerd, getuige de betegelde lambrizing en de gecementeerde omlijsting. Tegen de rechter zijgevel van het achterhuis is in het eerste kwart van de 20ste eeuw een schuur gebouwd, die dienst heeft gedaan als koetshuis, karnschuur en fruitschuur. De rechter zijgevel van deze bijschuur is voorzien van een aanbouw uit 1965. Tegen de linker zijgevel van het achterhuis bevindt zich een kleine aanbouw met plat dak uit het derde kwart van de 20ste eeuw. Het achterhuis van de boerderij is in 1949 verbouwd tot fruitkoelhuis, waarbij het onderste deel van de gebintstijlen is vervangen door beton en betonnen wanden zijn aangebracht.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Achter het achterhuis bevindt zich een in 1904 gebouwde SCHUUR, die aanvankelijk fungeerde als potstal of mestput, later varkensschuur werd en in 1936-37 is verbouwd tot fruitopslagplaats. Tegen de rechter zijgevel van de schuur zijn in 1946 en 1962 andere schuren geplaatst. Alle na 1945 gebouwde schuren vallen niet onder de rijksbescherming.

Op de boerderij werden oorspronkelijk paarden gefokt. Vanaf het midden van de 19de eeuw beleefden de paardenmarkten en paardenfokkerijen een bloeiperiode. Het Franse en het Duitse leger kochten in de Betuwe hun paarden op de paardenmarkten of rechtstreeks bij de boer. Franse, Duitse, maar ook Belgische, Britse en zelfs Spaanse paardenkopers gingen met hun tolken de boerderijen af. Door de toenemende mechanisatie van leger en landbouw in het begin van de 20ste eeuw nam de paardenfokkerij steeds meer in betekenis af, terwijl de fruitteelt vanaf het einde van de 19de eeuw steeds meer in betekenis toenam, vooral na de introductie van veilingen ca. 1900 en koeltechniek omstreeks 1925. Veel boerderijen werden in deze periode verbouwd van gemengd bedrijf tot fruitboerderij. Het complex is zeer markant gelegen op een enigszins verheven terrein op de hoek van de Tielseweg en de Akkerstraat aan het riviertje de Korne, dat stroomt langs de oostelijke omwalling van het stadje Buren. De voortuin heeft een ovaal door een grindpad omgeven middenperk en een eenvoudig smeedijzeren tuinhek. Voor het huis staan twee oude linden.

Waardering

BOERDERIJ-COMPLEX bestaande uit een T-BOERDERIJ met middenlangsdeel en bijschuur en een vrijstaande SCHUUR uit resp. 1857 en 1904.

-\tVan architectuurhistorische waarde als een goed en vrij gaaf voorbeeld van een historisch gegroeid boerderij-complex uit de tweede helft van de 19de- en het eerste kwart van de 20ste eeuw.

-\tVan stedenbouwkundige waarde vanwege de markante iets verheven ligging aan de voet van de omwalling van het historische stadje Buren. Het complex heeft ensemblewaarde vanwege de samenhang tussen de afzonderlijke onderdelen

-\tVan cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming welke verbonden is met een economische ontwikkeling namelijk de opkomst van paardenfokkerijen in de Betuwe vanaf ca. 1850 en de neergang ervan in het begin van de 20ste eeuw tegelijkertijd met de opkomst van de fruitverwerkende industrie in de Betuwe.

Monumentnummer*: 523102

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 augustus 2001
Kadaster deel/nr	82870/107

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Buren	Buren	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Buren	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Buren	H			234
Buren	H			235

Omschrijving**

Omschrijving

De boerderij heeft op een rechthoekig grondplan achtereenvolgens een voorhuis, een middenhuis en het bedrijfsgedeelte, waarbij het bedrijfsgedeelte iets breder is dan het voor- en het middenhuis. Het voorhuis is deels onderkelderd en heeft twee bouwlagen onder een overstekend schilddak met gesmoorde Hollandse pannen. De dakrand is versierd met een gesneden ramskoppenlijst. In de nok staan twee schoorstenen. Het middenhuis heeft twee bouwlagen, waarvan de tweede later is toegevoegd en bevindt zich deels onder het hoge zadeldak, dat haaks op het schilddak van het voorhuis staat en is deels voorzien van een plat dak. Het zadeldak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en heeft twee schoorstenen in de dakschilden. Het bedrijfsgedeelte heeft een afgewolfd zadeldak, dat lager is dan het zadeldak van het middenhuis en aansluit op de brandmuur. Het dak heeft op het rechter schild en het wolfeind gesmoorde Hollandse pannen en op het linker schild gesmoorde kruispannen.

De boerderij is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde rode baksteen. Het voorhuis heeft een gecementeerde plint. De vensters zijn licht getoogd, worden afgesloten met strekken, hebben met lood beklede (ca. 1970) eikenhouten lekdorpels en zijn voorzien van 6-ruits schuiframen in de eerste en 4-ruits schuiframen in de tweede bouwlaag.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL is vijf assen breed. In het midden bevindt zich de ingangspartij, die bestaat uit een paneeluur met smeedijzeren roosters in een kozijn met een gesneden kalf, een bovenlicht en hardstenen neuten in een getoogd afgesloten portiek met een lambrizing van geglazuurde witte en bruine tegels en een gecementeerde omlijsting die bestaat uit gecanneleerde pilasters met een hoofdstel. De portiekvloer en de stoep zijn van hardsteen. De deur wordt aan beide zijden geflankeerd door twee vensters. In de tweede bouwlaag bevinden zich vijf vensters.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De LINKER ZIJGEVEL heeft in de eerste bouwlaag één venster met persiennes en in de tweede bouwlaag twee vensters. Het tussen huis heeft een venster met 6-ruits schuifraam in de eerste en een klein rond venster met 4-ruits gietijzeren raam in de tweede bouwlaag. De gevel van het middenhuis is voorzien van smeedijzeren ankers en wordt afgesloten met een houten lijst.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft in het voorhuis in de eerste bouwlaag twee vensters, waarvan het rechter later is toegevoegd, in de tweede bouwlaag bevindt zich één venster. Het middenhuis heeft in de eerste bouwlaag een venster met 6-ruits schuifraam en in de tweede bouwlaag een venster met stolpraam.

De ACHTERGEVEL van het bedrijfsgedeelte is bij een verbouwing uitgegraven waardoor de oorspronkelijke deuren boven het maaiveld kwamen te liggen. Dit is nog te zien bij de rechter staldeur. In het midden bevindt zich een korboogvormige deeldeuropening, waarvan de boog is dichtgemetseld en de opening is verbreed en voorzien van een schuifdeur. In de sluitsteen staat het jaartal '1857'. De deeldeur wordt aan weerszijden geflankeerd door een 7-ruits rondboogvormig afgesloten staalraampje en een rondboogstaldeur. De deuren hebben hardstenen duimstenen. De hardstenen uiteinden van de drinkgoten voor het vee zijn nog aanwezig.

De LINKER ZIJGEVEL van het bedrijfsgedeelte heeft een 7-ruits rondboogvormig afgesloten staalraampje en een kleiner venster met 4-ruits raampje.

De RECHTER ZIJGEVEL van het bedrijfsgedeelte wordt aan het oog onttrokken door de aangebouwde bijschuur. De BIJSCHUUR heeft een zadeldak met gemoorde Hollandse pannen, windveren en een schoorsteen. De voorgevel heeft een gecementeerde plint een segmentboogvormig afgesloten inrijdeur met ruitjes, geflankeerd door twee 7-ruits stalraampjes. Onder de zakgoot tussen boerderij en schuur bevinden zich twee deuren, links een deur met ruitje en bovenlicht en rechts een segmentboogvormig afgesloten deur met ruitjes. Boven de inrijdeur is een dubbel segmentboogvormig afgesloten hooiluik aangebracht. De achtergevel van de bijschuur is gecementeerd en heeft een plint, een recht gesloten dubbele inrijdeur, geflankeerd door twee 7-ruits rondboogvormig afgesloten staalraampje en een stalraampje van het ossenkoptype. Boven de deur is een dubbel hooiluik. De indeling van het INTERIEUR van het voorhuis, middengang met kamers aan weerszijden, is bewaard gebleven. Tevens zijn oorspronkelijke interieurelementen bewaard gebleven zoals de kelder met twee korfboogvormige gewelven en een spekkuij; De gang met een hardstenen vloer, gemarmerde lambrizing en gehoute paneeldeuren in geprofileerde omlijsting; De kamers met balkenplafonds en vouwblinden. De rechter achterkamer heeft een schouw en lambrizing met geel-wit-blauwe patroontegels en heeft de oorspronkelijke kleurstelling van kobalt en oker behouden. Boven zijn houten wanden en paneeldeuren bewaard gebleven.

De voortuin is toegankelijk via een eenvoudig smeedijzeren tuinhek.

Waardering

T-BOERDERIJ met middenlangsdeel en bijschuur en HEK uit resp. 1857 en het eerste kwart van de 20ste eeuw.

- \tVan architectuurhistorische waarde als een goed en vrij gaaf voorbeeld in ex- en interieur (voorhuis) van een T-boerderij uit de tweede helft van de 19de eeuw.

- \tVan stedenbouwkundige waarde vanwege de markante iets verheven ligging aan de voet van de omwalling van het historische stadje Buren. De boerderij heeft ensemblewaarde als functioneel onderdeel van het boerderijcomplex De Heuf.

- \tVan cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming welke verbonden is met een economische ontwikkeling namelijk de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

opkomst van paardenfokkerijen in de Betuwe vanaf ca. 1850 en de neergang ervan in het begin van de 20ste eeuw tegelijkertijd met de opkomst van de fruitverwerkende industrie in de Betuwe.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 523103

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82870/112

Woonplaats* Buren
Gemeente* Buren
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Buren
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Buren
Sectie* H
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 232

Omschrijving**

Omschrijving

De vrijstaande SCHUUR heeft een rechthoekig grondplan en één bouwlaag onder een wolfdak met gesmoorde opnieuw verbeterde Hollandse pannen (1990) en windveren. De schuur heeft een gemetselde gecementeerde plint en voorgevel. De overige gevels zijn opgetrokken uit horizontaal geplaatste houten rabatdelen. In de top van de voorgevel zijn de delen verticaal geplaatst. De plint is voorzien van steunberen. Boven één van de steunberen is een steen geplaatst met inschrift: 'G D K/ 1904' (G D K = G. de Kruijff). Bij de functieverandering van mestschuur/ potstal naar fruitopslagplaats is de schuur van binnen uitgegraven en voorzien van een stenen vloer en ventilatiegaten. De segmentboogvormig afgesloten inrijdeur in de linker zijgevel is naar beneden doorgetrokken. In de voorgevel bevindt zich een deur en een dubbel hooiluik, in de achtergevel bevindt zich een getoogd dubbel hooiluik.

Waardering

Vrijstaande SCHUUR uit 1904.

-\tVan architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een potstal uit het begin van de 20ste eeuw die later tot fruitopslagplaats met ventilatiegaten is verbouwd.

-\tVan stedenbouwkundige waarde vanwege de markante verheven ligging aan de oever van het riviertje de Korne. De schuur heeft ensemblewaarde als functioneel onderdeel van het boerderij-complex De Heuf.

-\tVan cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming en het uiterlijk welke verbonden is met een economische ontwikkeling namelijk de opkomst van de fruitverwerkende industrie in de Betuwe.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Schuur(M)